Stuk **1780** (2007-2008) – Nr. 1

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

2 juli 2008

VOORSTEL VAN DECREET

– van de dames Katleen Martens, An Michiels en Marie-Rose Morel en de heren Werner Marginet en Leo Pieters –

houdende de interpretatie van "bestuurstaal" in het decreet van 4 april 2003 over de herstructurering van het hoger onderwijs

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Artikel 90 van het decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen van 4 april 2003 stelt: "De bestuurstaal in de hogescholen en universiteiten is het Nederlands". Het decreet omschrijft het begrip 'bestuurstaal' echter niet.

Een mogelijke oplossing zou erin kunnen bestaan de geest of de letter van bestaande taalwetgeving buiten het onderwijs op analoge wijze over te nemen. Die aanpak stuit echter op een drietal problemen. Ten eerste is er geen eenduidig vastgelegde definitie van het begrip "bestuurstaal". Zo wordt in de wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken (kortweg: de 'bestuurstaalwet') bepaald op welke diensten de wetten van toepassing zijn, maar een accurate definitie van wat "bestuurstaal" ten gronde is, ontbreekt. Te rade gaan bij de Grondwet voegt aan het definiëringprobleem nog twee extra problemen toe. Het eerste extra probleem is dat er een spanning ontstaat tussen taalvrijheid en taalregeling. Het tweede extra probleem is de afbakening van de onderscheiden begrippen 'handelingen van het openbaar gezag' en 'bestuurszaken' (artikelen 30 en 129). Welke piste men in dezen ook wenst te volgen, de lacune in de definiëring "bestuurstaal" voor het onderwijs blijft. Er is geen bestaande definitie voor het onderwijs en een kopieerbaar equivalent is er evenmin.

In het antwoord op een vraag om uitleg van mevrouw An Michiels van 23 oktober 2007 bracht de onderwijsminister een invulling ad hoc van het begrip 'bestuurstaal'. Volgens minister Frank Vandenbroucke was 'bestuurstaal' in de onderwijscontext enkel van toepassing op "onderwijs- en examenregelingen".

Die eigen interpretatie van de Vlaamse Regering veroorzaakt een aantal problemen:

Blijkbaar bestaat er een derde soort taal, die aan voorgaande regelgeving ontsnapt. Een aantal handelingen vallen buiten de limitatieve opsomming, bijvoorbeeld de communicatie naar studenten. Voor het onderwijs is er dus ten eerste de bestuurstaal (artikel 90); is er ten tweede de onderwijstaal (artikel 91); en dan is er ten derde een taal voor verscheidene aspecten van de dagelijkse werking die niet onder beide voorgaande valt. In dat laatste geval moet men er dan maar van uitgaan, bij gebrek aan bestaande wetgeving, dat de grondwettelijke vrijheid van taal speelt (artikel 30 uit de Grondwet) en dus ook de algemene taalwetgeving van toepassing is. Bekeken vanuit de rechtspraak is het een lacune in de onderwijstaalwetgeving dat er geen nadere interpretatie is vastgelegd.

Het tweede probleem is dat de interpretatie en invulling van de Vlaamse Regering zoals vertolkt door minister Frank Vandenbroucke, afwijkt van de letter en de geest van de SWT, de samengevoegde wetten op het gebruik der talen. In deze SWT omvat 'bestuurstaal' in feite elke talige component, met andere woorden, bevat het ook die talige handelingen die in de visie van de Vlaamse Regering op de onderwijstaalwetgeving buiten 'bestuurstaal' vallen.

De huidige lacune in de onderwijstaalwetgeving is ontstaan doordat de instellingen van het hoger onderwijs in Vlaanderen niet vallen onder de bepalingen van de SWT. Met andere woorden, de instellingen van het hoger onderwijs in Vlaanderen kunnen als semipublieke instellingen taalhandelingen stellen die voor andere publieke instellingen, in casu die met een opdracht hen verleend door de wet of openbare macht, niet toegelaten zijn of al minstens onder de beperkingen van SWT vallen.

Dit voorstel van decreet wil niet de instellingen van het hoger onderwijs in Vlaanderen binnen de rechtsgeldigheid van de SWT onderbrengen, maar wil naar analogie van de SWT een nadere bepaling van 'bestuurstaal' opstellen. De piste van een ongedefinieerd "derde" taalgebied wordt uitgesloten met een eenduidige bepaling van wat onder 'bestuurstaal' verstaan moet worden in artikel 90 van het genoemde decreet.

Om anderzijds de instellingen van het hoger onderwijs in Vlaanderen niet te verhinderen de academische taken nog in de gewenste taal uit te voeren – gedacht wordt bijvoorbeeld aan een congres waarbij de voertaal het Engels is, of internationale correspondentie – wil dit decreet het begrip 'bestuurstaal' afbakenen en van toepassing laten zijn op de dagelijkse werking waarbij er geen academisch dwingende redenen zijn verwant aan de onderwijsopdracht. Daarbij aansluitend wordt 'bestuur' in 'bestuurstaal' gedefinieerd als de handelingen met "betrekking met particulieren" en "berichten en mededelingen aan het publiek", wat volledig analoog is aan de SWT.

De achterliggende filosofie is gegroeid uit een bezorgdheid voor de plaats van het Nederlands in ons hoger onderwijs. Het toenemend internatio-

nale karakter van ons hoger onderwijs leidt tot een doorgedreven gebruik van andere talen dan het Nederlands, zelfs in betrekking tot de studenten en docenten uit de Vlaamse invloedssfeer van de instelling. Maar een verantwoorde participatie aan wat men de ruimte van het internationale hoger onderwijs noemt, mag niet strijdig zijn met een blijvende zorg voor en de bescherming van het Nederlands. Het is een fundament van de democratie dat elke jongere van de Vlaamse Gemeenschap hoger onderwijs kan volgen in zijn eigen moedertaal, het Nederlands, in een kader dat die taalpolitiek onderschrijft.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2

In dit artikel wordt de interpretatie neergeschreven dat 'bestuurstaal' van toepassing is op alle handelingen binnen de instelling van hoger onderwijs, terwijl dat in het huidige decreet niet opgenomen is en tot verschillende mogelijke interpretaties leidt.

Verder worden die handelingen nader omschreven om anderstalige handelingen eigen aan de onderwijs- en onderzoeksinstellingen niet onmogelijk te maken. Het decreet wil expliciet een structurele uitzondering inlassen voor bijvoorbeeld congressen, wetenschappelijke publicaties en posters, onderzoeksrapporten, ontvangst van anderstalige academici enzovoort. Hoewel in strictu senso deze handelingen wel degelijk onder de notie en bevoegdheid 'bestuurstaal' vallen, wordt een structurele uitzondering ingebouwd omdat de restrictie tot het gebruik van het Nederlands de onderwijs- en onderzoeksopdracht van de hogeschool of universiteit onmogelijk zou maken. Vandaar dat voor dergelijke handelingen de universiteit of hogeschool vrij is in de keuze van de taal die haar het meest gepast lijkt.

Wervingscampagnes, contactmomenten en dergelijke die volledig en/of uitsluitend in een taal anders dan het Nederlands plaatsvinden, kunnen daarentegen niet. Er is geen enkele academische dwingende reden om bijvoorbeeld een Vlaamse studentenpopulatie in een vreemde taal aan te schrijven.

Voor de handelingen die rechtstreeks en onverbrekelijk met de academische onderwijs- en onderzoeksopdracht van de hogeschool of universiteit te maken hebben, wordt de structurele uitzondering op bovenstaande beperking toegestaan, omdat zo'n opdracht wordt beschouwd als een mogelijke maar niet noodzakelijk dwingende reden tot het gebruik van een andere taal dan het Nederlands.

Het principe luidt dat wanneer er geen dwingende academische reden is tot het gebruik van een andere taal, het gebruik van het Nederlands verplicht blijft.

Katleen MARTENS
An MICHIELS
Marie-Rose MOREL
Werner MARGINET
Leo PIETERS

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Artikel 2

Aan artikel 90 uit het decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen van 4 april 2003 wordt de volgende zin toegevoegd:

"De bestuurstaal heeft betrekking op elke talige handeling van de onderwijsinstelling die niet tot de onderwijstaal behoort. De handelingen van de bestuurstaal bevatten de handelingen:

– betrekking met particulieren;

– berichten en mededelingen aan het publiek.

Voor de handelingen die rechtstreeks en onverbrekelijk met de academische onderwijs- en onderzoeksopdracht van de hogeschool of universiteit te maken hebben, wordt de structurele uitzondering op bovenstaande beperking toegestaan.".

Katleen MARTENS
An MICHIELS
Marie-Rose MOREL
Werner MARGINET
Leo PIETERS